

Sygn. akt IC 518/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2021 roku.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący SSO Maja Sawicz

Protokolant Agnieszka Wolak

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2021 roku w Świdnicy

sprawy z J. W.

przeciwko **A. K.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego z dnia 14 grudnia 1998 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w(...) w sprawie o sygnaturze akt I C 682/98 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 1 lutego 1999 r. w zakresie odsetek umownych od kwoty 2014 zł i obniża je do wysokości maksymalnych odsetek ustawowych od dnia 20 lutego 2006 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

IV. znosi wzajemnie koszty procesu;

V. nie obciąża strony pozwanej kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 518/20

UZASADNIENIE

Powód J. W. wniósł przeciwko **A. K.** o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego z dnia 14 grudnia 1998 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie pod sygnaturą akt I C 682/98 w zakresie odsetek umownych w wysokości 50 zł dziennie począwszy od 1 stycznia 1994 do dnia zapłaty liczonych od kwoty 2014 zł.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że wyrokiem zaocznym z dnia 14 grudnia 1998 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie pod sygnaturą akt I C 682/98 zasądził od powoda na rzecz **A. K.** kwotę 2014 zł z odsetkami umownymi w wysokości 50 zł dziennie od 1 stycznia 1994 do dnia zapłaty. Postanowieniem z dnia 1 lutego 1999 r. nadano wyrokowi zaocznemu klauzulę wykonalności. Zawiadomieniem z dnia 5 marca 2020 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) P. R. (1) zawiadomił powoda o wszczęciu egzekucji na podstawie powyższego tytułu wykonawczego i wezwał do zapłaty zaległych odsetek w kwocie 478 000 zł i kosztów postępowania.

Powód powołując się na przepis art. 840 § 1 kpt. 2 kpc podniósł, że zmiana przepisów wynikająca z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 157 poz.1316), która weszła w życie 20 lutego 2006 r. określił w art. 359 § 2¹ kc maksymalne odsetki ustawowe w określonej wysokości, a przekroczenie ich progu w czynności prawnej powoduje, że należą się odsetki maksymalne (art. 359 § 2² kc). Zmiana normatywna ma więc zastosowanie w odniesieniu do tytułów wykonawczych powstałych przed 20 lutego 2006 r. Powód przywołał uchwałę SN III CZP 107/17 i wyrok SN IV CSK 438/18.

Stąd zdaniem powoda żądanie odsetek w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne od zasądzonej należności 2014 zł jest niezasadne.

Powód podniósł także przedawnienie roszczenia na podstawie art. 125 kc w odniesieniu do odsetek, których pozwany nie dochodził, tj. za okres od 22 kwietnia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

W odpowiedzi na pozew (k-40 i n.) pozwany **A. K. uznał powództwo** w zakresie odsetek od kwoty 2014 r. za okres:

- od dnia 2 lutego 1999 r. do dnia 31 grudnia 1999 r.;
- od dnia 20 lutego 2006 r. do dnia 21 kwietnia 2009 r. w wysokości przekraczającej czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne);
- od dnia 22 kwietnia 2009 r. do dnia 2 września 2010 r. ;
- od 3 dnia września 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. w wysokości przekraczającej czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne);
- od 1 stycznia 2016 r. przekraczających maksymalną wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie.

W pozostałej części pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany powołując się na przytoczone w pozwie orzecznictwo Sądu Najwyższego przyznał, że zmiana przepisów wynikająca z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 157 poz.1316) ma zastosowanie do wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Rejonowy w(...) w sprawie I C 682/98 ale wyłącznie w zakresie odsetek po dacie 20 lutego 2006 r. , ale w świetle przepisów wprowadzających Kodeks cywilny, w szczególności art. XLIX § 3 p.w.k.c. prawem właściwym dla odsetek za opóźnienie powinno być prawo obowiązujące w dniu, za który należą się odsetki. Dlatego odsetki umowne za okres do 2005 r. mogły przekraczać wysokość maksymalnych odsetek ustawowych.

Pozwany zarzucił także, że egzekucja sądowa wszczęta przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) P. R. (1) nie jest pierwszą egzekucją prowadzoną na podstawie tytułu wykonawczego, którego pozbawienia wykonalności powód się domaga, albowiem pierwsza egzekucja toczyła się pod sygnaturą III Km 111/03, następnie pod sygnaturą II Km 51/04 i prowadzone były przez Komornika A. S. przy Sądzie Rejonowym (...). Kolejne egzekucje prowadziła Komornik E. C. przy Sądzie Rejonowym w (...) pod sygnaturami akt Km 984/08 i Km 1115/13, a następnie przez Komornika M. S. (1) przy Sądzie Rejonowym (...) sygnatura akt Km 1099/17.

Pozwany zarzucił, że powód nie podjął żadnej merytorycznej obrony w toku procesu I C 682/98 i miał świadomość o rosnącym zadłużeniu wobec bezskuteczności kolejnych egzekucji sądowych.

W wyniku postępowania dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem zaocznym z dnia 14 grudnia 1998 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie pod sygnaturą akt I C 682/98 zasądzone od J. W. na rzecz A. K. kwotę 2014 zł z odsetkami umownych w wysokości 50 zł dziennie począwszy

od 1 stycznia 1994 do dnia zapłaty i kosztami procesu w kwocie 761, 20 zł. Następnie postanowieniem z dnia 2 lutego 1990 r. zaopatrzone wyrok zaoczny klauzulą wykonalności na wniosek wierzyciela A. K..

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2019 r. oddalono wniosek powoda o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego, a sam sprzeciw odrzucono.

dowód: wyrok zaoczny z dnia 14.12.1998 r. i postanowienie z dnia 19.12.1999 r. w aktach I C 682/98 Sądu Rejonowego w (...);

Ponieważ powód nie zaspokoił wierzyciela, ten na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego zwracał się do kolejnych komorników sądowych o wyegzekwowanie należności. Były to następujące egzekucje sądowe:

- pod sygnaturą II Km 51/04 prowadzona przez Komornika A. S. przy Sądzie Rejonowym w (...);
- pod sygnaturami akt Km 984/08 i Km 1115/13 prowadzone przez Komornika E. C. przy Sądzie Rejonowym w (...),
- pod sygnaturą akt Km 1099/17 przez Komornika M. S. (1) przy Sądzie Rejonowym (...);
- pod sygnaturą akt Km 105/20 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) P. R. (1).

Pomimo podjętych czynności egzekucyjnych, w tym wezwania powoda do przedstawienia jego dochodów i majątku - żadna z egzekucji nie okazała się skuteczna, a kolejne postępowania egzekucyjne były umarzane z powodu bezskuteczności i braku majątku dłużnika do zaspokojenia wierzyciela.

dowód:

- postanowienie Komornika Sądowego Al.(...) z dnia 02.11.2005 r. w sprawie Km 51/04 k-47;
- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, wysłuchanie wierzyciela i dłużnika w trybie art. 827 kpc, postanowienie Komornika Sądowego E.C. z dnia 21.04.2009 r. w sprawie Km 984/08 k-48 do 50;
- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, wysłuchanie wierzyciela i dłużnika w trybie art. 827 kpc, postanowienie Komornika Sądowego E.C. z dnia 12.08.2014 r. w sprawie Km 1115/13 k-49 do 53;
- postanowienie Komornika Sądowego M. S. z dnia 21.11.2017 r. w sprawie Km 1099/17 k;
- akta Komornika Sądowego P. R. z dnia 02.11.2005 r. w sprawie Km 51/04 i km 105/20

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w części.

Zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt. 2 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Z uwagi na stanowisko pozwanego, który uznał powództwo w zakresie odsetek od kwoty 2014 zł za okres:

- od dnia 2 lutego 1999 r. do dnia 31 grudnia 1999 r.;
- od dnia 20 lutego 2006 r. do dnia 21 kwietnia 2009 r. w wysokości przekraczającej czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne);

- od dnia 22 kwietnia 2009 r. do dnia 2 września 2010 r. ;

- od 3 dnia września 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. w wysokości przekraczającej czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (odsetki maksymalne);

- od 1 stycznia 2016 r. przekraczających maksymalną wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie - spór w niniejszej sprawie dotyczył rozważenia czy zmiana przepisów w zakresie art. 359 § 2¹ i kc 359 § 2² kc wynikająca z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 157 poz.1316), która weszła w życie 20 lutego 2006 r. przewidująca maksymalne odsetki ustawowe w określonej wysokości ma więc zastosowanie w odniesieniu do tytułów wykonawczych powstałych przed 20 lutego 2006 r. Powód przywołał uchwałę SN III CZP 107/17 i wyrok SN IV CSK 438/18. Ponadto powód podniósł także zarzut przedawnienia roszczenia na podstawie art. 125 kc w odniesieniu do odsetek, których pozwany nie dochodził, tj. za okres od 22 kwietnia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. Powód powołując się na zmianę przepisów i dochodząc pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego z dnia 14 grudnia 1998 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w (...) w sprawie pod sygnaturą akt I C 682/98 w zakresie odsetek umownych podniósł, że żądanie odsetek od należności głównej w umownej wysokości 50 zł dziennie jest niezasadne począwszy od 1 stycznia 1994 r. do dnia zapłaty powyżej odsetek ustawowych.

Zgodnie z treścią art. 5 ustawy z 2005 r. z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157 poz. 1316) wprowadzającej przepis art. 359 § 2¹ 359 § 2² kc przepisy ustawy zmieniającej należy stosować do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie. Zatem należy przyjąć, że art. 5 ustawy z 2005 r. przesądza jedynie, że czynności prawne dokonywane od dnia 20 lutego 2006 r. poddane były reżimowi jej przepisów, podczas gdy czynności prawne dokonane wcześniej temu reżimowi nie podlegały. Odrębną jednak kwestią jest reżim prawny stosunków prawnych wynikających z czynności prawnych dokonanych przed dniem 20 lutego 2006 r., zastrzegających określone w nich odsetki. Przy założeniu, że art. 5 ustawy 2005 r. nie jest tu miarodajny, zasadne jest pomocnicze odwołanie do reguł intertemporalnych 6 wywodzonych z ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm., dalej jako: "p.w.k.c.", por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 1990 r., III PZP 20/90, OSNCP 1991, Nr 7, poz. 79, z dnia 15 listopada 1991 r., III CZP 111/91, OSNCP 1992, Nr 6, poz. 95, z dnia 28 lutego 1994 r., III CZP 9/94, OSP 1995, Nr 1, poz. 3, z dnia 20 września 1996 r., III CZP 106/96, OSNC 1997, Nr 1, poz. 5). Obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie wynika z niewykonania zobowiązania pieniężnego w terminie, w związku z czym punktem odniesienia winien być art. XLIX § 3 p.w.k.c. Uznając każdy kolejny dzień niewykonania zobowiązania pieniężnego za odrębne zdarzenia oznaczające poszczególne wypadki niewykonania zobowiązania, wywieść należy z art. XLIX § 3 p.w.k.c. regułę, że prawem właściwym dla odsetek za opóźnienie powinno być prawo obowiązujące w dniu, za który należą się odsetki. Wejście w życie ustawy z 2005 r. spowodowało, iż zobowiązania zapłaty odsetek za opóźnienie, które stwierdzone były wcześniej tytułami wykonawczymi, w zakresie, w którym odsetki te przekraczały wysokość wprowadzonych ustawą z 2005 r. odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹) k.c.), wygasły i od tego dnia należały się tylko odsetki maksymalne (art. 359 § 2(2) k.c.).

Sąd żądanie pozbawienia wykonalności w zakresie odsetek wynikających z tytułu wykonawczego jakim jest wyrok zaoczny w sprawie o sygnaturze akt I C 682/98 jest zasadne ponad wysokość maksymalnych odsetek ustawowych liczonych od daty wejścia w życie ustawy zmieniającej z dnia 7 lipca 2005 r. i w istocie nie podlegało sporowi, gdyż zostało uznane przez pozwanego. Niesporna była również wysokość odsetek objętych tytułem wykonawczym określonych ustawowo w wysokości odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. poz.1830).

I w tym zakresie Sąd uznał powództwo za zasadne i na podstawie art. 333 § 1 pkt. 3 kpc nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Natomiast w pozostałej części Sąd uznał powództwo za niezasadne przyjmując, że powództwo opozycyjne, skierowane przeciw tytułowi wykonawczemu, którym jest prawomocne orzeczenie sądowe, nie może służyć ponownemu

merytorycznemu rozpoznaniu sprawy. Nie jest ono środkiem prawnym, za pomocą którego można by podważyć prawomocność materialną orzeczenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012, Nr 11, poz. 129). Z tego względu zmiana stanu prawnego po powstaniu tytułu egzekucyjnego będącego orzeczeniem sądowym lub po zamknięciu rozprawy poprzedzającej jego wydanie nie stanowi podstawy powództwa opozycyjnego tylko z tego powodu, że według nowych regulacji prawnych należałoby odmiennie ocenić zagadnienia, które są rozstrzygnięte tym orzeczeniem, a tym samym inaczej przesądzić kwestię istnienia zobowiązania. Nie można bowiem wtedy mówić, że nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1972 r., II CR 385/72, nie publ.). Odmiennie rzecz może się przedstawiać wtedy, gdy zmiana stanu prawnego spowodowała, że zobowiązanie stwierdzone tytułem wykonawczym w części lub w całości wygasło albo nie może być egzekwowane (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Sytuacja taka może być rezultatem tego, że nowe regulacje prawne wyraźnie retroaktywnie odnoszą się do określonych zobowiązań stwierdzonych tytułami wykonawczymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1972 r., II CR 385/72, nie publ.) albo ingerują na przyszłość, tj. od dnia ich wejścia w życie, w stwierdzone takimi tytułami zobowiązania, w szczególności zobowiązania do świadczeń powtarzających się lub zobowiązania, których treścią są - działające na przyszłość - nakazy albo zakazy określonego zachowania się dłużnika. W takich przypadkach zmiana stanu prawnego kwalifikuje się jako zdarzenie, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż nie chodzi wtedy o ponowną ocenę - według nowych regulacji - zagadnień rozstrzygniętych prawomocnym orzeczeniem, lecz o oddziaływanie takiej zmiany na istnienie albo możliwość egzekwowania zobowiązania, które zostało stwierdzone w tym orzeczeniu.

Ustawodawca w art. 5 kc ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157 poz. 1316) jednoznacznie stwierdził, że przepisy zmieniające należy stosować do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie. Stąd przyjęcie w okolicznościach niniejszej sprawy, że odsetki w umownej wysokości do dnia 19 lutego 2006 r. są niezasadne naruszałyby powyższy przepis i prowadziłyby do obejścia prawem wzruszalności merytorycznej prawomocnego orzeczenia sądowego przy zastosowaniu powództwa opozycyjnego. Nie można też nie zauważyć, że umowne odsetki w dacie wydania wyroku zaocznego ustalone przez strony nie miały charakteru wygórowanego (okres denominacji) i dopiero z upływem czasu zaczęły coraz bardziej odbiegać od rzeczywistości gospodarczej, tak iż w końcu przestały odpowiadać zasadom współżycia społecznego i swojemu społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu. Stało się to szczególnie widoczne dopiero od chwili wprowadzenia do Kodeksu cywilnego noweli art. 359 k.c. Dlatego żądanie przed nowelizacją z 7 lipca 2005 r. Sąd uznał za nieuzasadnione.

Sąd uznał również za nietrafny zarzut potrącenia podniesiony przez powoda. Jak wynika bowiem z dołączonych akt egzekucyjnych oraz dokumentów w postaci: postanowienia Komornika Sądowego Al.(...) z dnia 02.11.2005 r. w sprawie Km 51/04; zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, wysłuchania wierzyciela i dłużnika w trybie art. 827 kpc, postanowienia Komornika Sądowego E.C. z dnia 21.04.2009 r. w sprawie Km 984/08; zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, wysłuchanie wierzyciela i dłużnika w trybie art. 827 kpc, postanowienia Komornika Sądowego E.C. z dnia 12.08.2014 r. w sprawie Km 1115/13; postanowienia Komornika Sądowego M. S. z dnia 21.11.2017 r. w sprawie Km 1099/17 termin z art. 125 kc został przerwany z powodu podejmowanych czynności egzekucyjnych przez kolejnych komorników sądowych (art. 123 kc).

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwo za częściowo zasadne i pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności w wyżej opisanym zakresie na podstawie art. 840 § 1 pkt. 2 kpc.

Uwzględniając częściowe uznanie powództwa przez pozwanego oraz rozmiar uwzględnionych roszczeń każdej ze stron sąd na podstawie art. 100 kpc zniósł koszty procesu między stronami.